

Laboratórne cvičenie č.4

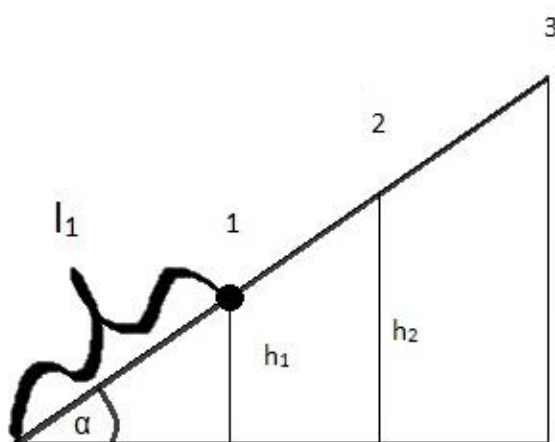
Dátum: 26.02.2014

Spolupracovníci: Alexander Sabovčík, Mária Kocúreková

Názov: Pozorovanie vzájomných premien mechanických foriem energie pri pohybe telesa po naklonenej rovine

Pomôcky: guľôčka, stopky, dĺžkové meradlo, doska so žliabkom, digitálne váhy

Teória: Guľôčka na naklonenej rovine má v polohe 1 potencionálnu energiu

$$E_p = m \cdot g \cdot h_1 = m \cdot g \cdot h_1 \cdot \sin \alpha$$

Po uvoľnení a po prechode na vodorovnú rovinu má guľôčka kinetickú energiu $E_k = \frac{1}{2} m \cdot v^2 < E_p$, kde v je rýchlosť, ktorá opúšťa naklonenú rovinu.

h_3 Časť mechanickej energie $E_p - E_k$ sa premení na iné formy.

$$l = \frac{1}{2} a \cdot t^2 \Rightarrow \underline{a} = \frac{2l}{t^2} \quad v = a \cdot t$$

Postup:

1. Zostavíme naklonenú rovinu a určíme jej uhol sklonu α .
2. Uvoľníme guľôčku z polohy 1, potom z polohy 2, 3. Zo známej dráhy l a odmeraného času t , určíme zrýchlenie a potom rýchlosť v .
3. Meranie urobíme pre 3 úlohy, údaje zapíšeme do tabuľky, vypočítame a , v , E_p , E_k .

Tabuľka:

P.č.	l [m]	h [m]	t [s]	a [m.s ⁻²]	v [m.s ⁻¹]	E_p [J]	E_k [J]	$\frac{E_p - E_k}{E_p}$. 100%
1.	1,9	0,0665	8,0	0,059	0,472	31,92	5,347	83,25
2.	1,5	0,0525	5,8	0,089	0,5162	25,2	6,395	74,62
3.	0,9	0,0315	4,8	0,078	0,3744	15,12	3,364	77,75

Výpočty: $E_p = m \cdot g \cdot h$

$$E_k = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2$$

$$h = l \cdot \sin\alpha$$

$$a = \frac{2l}{t^2}$$

$$v = a \cdot t$$

$$m = 48g$$

$$\alpha = 2^\circ$$

$$E_p = 48 \cdot 10 \cdot 0,0665$$

$$E_k = \frac{1}{2} \cdot 48 \cdot 0,472^2$$

$$h = 1,9 \cdot \sin 2^\circ$$

$$a = \frac{2 \cdot 1,9}{8^2}$$

$$v = 0,059 \cdot 8$$

Záver: Na naklonenej rovine sme dnes pozorovali vzájomné premeny mechanických foriem energie pri pohybe telesa. Teleso, v našom prípade guľôčka mala v každej polohe určitú E_k a po spustení po podložke dostala aj určitú rýchlosť. E_p sa pri spúšťaní menila na E_k , zbytok sa zmenil na iné druhy energie. Straty mohli byť spôsobené trením ale zväčšovaním dráhy sa znižovali, pretože pri vyššej rýchlosti sa znižuje trenie. Čiže E_k dosiahla najväčšiu hodnotu pri opustení naklonenej roviny. Hodnota E_p zo začiatku merania sa má rovnáť hodnote E_k na konci merania, to však nie je možné pri pôsobení ďalších fyzikálnych vplyvov.